

DEBAT

Endnu en fejlafgørelse fra UVVU

Udvalget vedrørende Videnskabelig Uredelighed slog Bjørn Lomborg oven i hovedet med den politiske pegepind, mens Helmuth Nyborg slap godt fra en mildest talt mangelfuld varedeklaration

KRONIK af Pia Vedel Ankersen

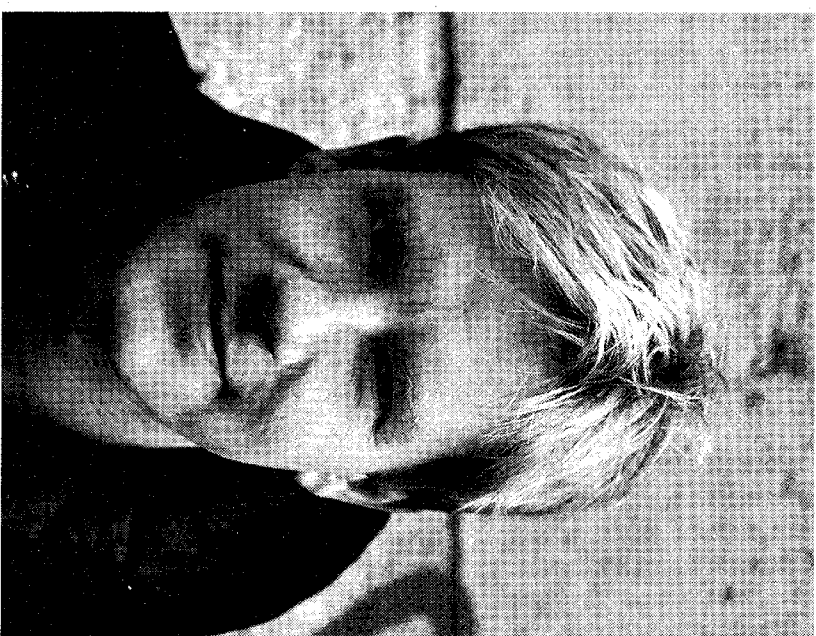
I 2003 afgjorde Udvalget vedrørende Videnskabelig Uredelighed, at Bjørn Lomborgs forskning var uredelig. I sidste uge afgjorde UVVU, at Helmuth Nyborgs forskning er redelig. Jeg mener, at begge afgørelser er forkerte, og at såret netop skal danne præcedens for, hvorledes forskningen i fremtiden skal bedrives, bliver det meningsløst fortsat at tale om videnskab.

Lomborg og Nyborg beskæftiger sig begge med interessante og vedkommende emner på nyskabende måder. Inden for videnskaben er det dog ikke nok, at de emner, man beskæftiger sig med, er vedkommende, eller at den måde, man behandler et emne på, er nyskabende. Der er

også andre spilleregler, som skal overholdes. Den første er, at konklusionen skal følge logisk af præmisserne. For det andet skal der så at sige spilles med åbne kort - man skal kunne se, hvordan konklusionen er fremkommet. Overholdes disse spilleregler, bevirker de, at videnskabelige konklusioner så at sige kommer med en varedeklaration. Det er herefter op til den enkelte forsker eller borger at vurdere ud fra varedeklarationen, om produktet/argumentet er penge værd.

I forhold til Lomborg er sagen klar. Lomborg leverer en klar og entydig varedeklaration. Han beskriver indgående sine præmisser, og konklusionen følger logisk af disse præmisser med gennemarbejdet dokumentation. I forhold til analogien om varedeklaration er det derfor vigtigt at slå fast, at Lomborg giver en meget detaljeret varedeklaration. Om man så vil købe Lomborgs argument, er jo op til den enkelte borger eller forsker. Det helt centrale er, at det står enhver forsker frit for at lave nogle alternative analyser baseret på nogle andre kilder og derefter publicere disse resultater. Lomborgs forskning muliggør og peger således fremad i forhold til den frie videnskabelige debat. Ganske anderledes forholdet det sig med den måde, Nyborg dokumenterer sin forskning på.

Nyborgs 'varedeklaration' Lad os først lige opsummere Nyborg-sagen og dens afslutning. Nyborg hævdede i januar 2002, at kvinder er mindre intelligente end mænd - faktisk hele 27 pct. Dette resultat var han kommet frem til på baggrund af en større videnskabelig undersøgelse - forløbet det I Politiken. Det var jo et meget interessant resultat. Som forsker var man derfor interesseret i præmisserne for denne konklusion. Det ville være interessant at vide, hvor mange personer der medvirkede i undersøgelsen, hvilke spørgsmål konklusionen berodde på, hvordan det nu var blevet muligt at omregne intelligens til procent etc. Problemet var imidlertid, at alt dette ville Nyborg ikke oplyse. Han havde godt nok efter sigende - en foreløbig artikel, men den, hævdede han sammen med Politiken, hørte under normen for kildebekryftelse. Offentlig-

den og det videnskabelige samfund måtte derfor blot tage hans påstand om, at kvinder er 27 pct. mindre intelligente end mænd, for pålydende. Varedeklarationen var en fabrikskemmelighed - forbeholdt Nyborg selv og Politiken. Nyborg spillede altså ikke med åbne kort, og en videnskabelig debat af hans konklusioner var umulig.

I 2003 udgav Nyborg (ed.) bogen *The scientific study of generel intelligens: Tribute to Arthur G. Jensen*. I Nyborgs bidrag til bogen henviser han til den forenede foreløbige artikel fra 2001. 2001-artiklen fungerer således i 2003-skriftet som dokumentation for konklusionen, at kvinder er et eller andet sted mellem 5 og 27 pct. mindre intelligente end mænd. Endvidere henvises man konsekvent i værket fra 2003 til artiklen fra 2001 for præmisserne for undersøgelsen; hvilket vil sige de relevante oplysninger om, hvor mange respondenter, hvilke spørgsmål osv. undersøgelsen baserede sig på. Artiklen fra 2001 kan således siges at udgøre varedeklarationen for Nyborgs konklusioner. Numå man så gå ud fra, at

- Kronik 8.400 enheder inkl. mellemrum: kronik@information.dk
- Læserbrev ca. 1.300 enheder inkl. mellemrum: debat@information.dk
- Påtale 3.200 enheder inkl. mellemrum – med skarp kritik af person, myndighed, branche, parti mv: debat@information.dk
- Husk altid navn, adresse og stillingsbetegnelse.

- Hvis den der til artikler eller indlæg, oplyses den præcise dato, som den pågældende tekst har været bragt i avisen.
- Vi ønsker kun indlæg, der er forbeholdt information, vi tillader os at forkorte indlæg til passende størrelse, ligesom foreslåede overskrifter kan blive ændret.

Björn Lomborg (tv.) blev underkendt af UVVU på trods af, at han havde leveret en klar og entydig varedeklaration, mens Helmut Nyborg slap godt fra at undgå at levere varedeklarationen.
Foto: Miriam Dalsgaard og David Bering/Polfoto

have kritiserede ham offentligt.

Helt uacceptabelt

På baggrund af praksisudvalgets afgørelse i 2004 henstillede den daværende rektor på Aarhus Universitet høfligt til Nyborg om at offentliggøre artiklen – varedeklarationen – på et eller andet tidspunkt i en helst ikke alt for fjern fremtid. I 2005 – fire år efter Politikens første gang refererede til artiklen – var artiklen fortsat ikke offentligt tilgængelig. På dette tidspunkt blev det så blevet nok for institutbestyreren på Psykologisk Institut på Aarhus Universitet. Han krævede artiklen udleveret og iværksatte samtidig en undersøgelse af, om Nyborgs konklusion var berettiget på baggrund af data.

I 2006 fremkom der en redegørelse fra det udvalg, som blev nedsat, hvor der påpeges to forhold: For det første, at det er uacceptabelt, at Nyborg refererer til en artikel, der ikke er offentligt tilgængelig. I den forbindelse er det helt uacceptabelt, at Nyborg opgiver sin 2001-artikel i en 2003-litteraturliste, uden at denne artikel er offentligt tilgængelig. Det er så at sige 'varedeklarationsproblemet'. I forlængelse heraf påpeger

udvalget, at det er meget problematisk, at daværende rektor på Aarhus Universitet, i modsætning med anbefalinger fra hans eget praksisudvalg, ikke pålagde Nyborg at udlevere artiklen i 2003 (Nyborg-rapport 2006: 4-5). For det andet hævder udvalget, at Nyborgs konklusioner ikke holder.

Det faktum, at udvalget får til opgave at undersøge, hvorvidt Nyborgs konklusioner holder eller ej, gør sagen uendeligt kompliceret – det var simpelthen ikke nødvendigt – og det var rigtigt dumt, at de fik den opgave. At udvalget blev sat til at vurdere, om Nyborgs konklusioner holder, svarer til, at Fødevarerdirektoratet får påbud om ikke blot at fremskaffe en varedeklaration på et produkt, men de skal også afgøre, om det er sundt for menneskeheden. Her må man sige, at såfremt varedeklarationen er offent-

ligt tilgængelig, er det op til forbrugerne selv at afgøre, om de vil købe produktet eller ej! På akkurat samme måde fungerer det i den videnskabelige verden. En forsker skal levere en varedeklaration – beskrive på hvilken baggrund et givent resultat er fremkommet – og forment er offentlig tilgængeligt materiale, som oftest en artikel. Herefter er det op til offentligheden og det videnskabelige samfund at afgøre, om det er offentligt tilgængeligt materiale, som oftest en artikel. Herefter er det op til offentligheden og det videnskabelige samfund at afgøre, om de vil købe argumentet.

Nyborg har derimod forsøgt at undgå at udlevere varedeklarationen. Og nu har UVVU atsagt en kendelse, som dannet præcedens for, at forskere ikke skal dokumentere de påstande, de fremsætter i offentligheden eller i videnskabelige værker. Det har de gjort efter, at de har slået en mand i hovedet med den politiske pegespind (Lomborg), som i den grad har dokumenteret sin forskning.

Jeg håber ikke, at disse afgørelser kommer til at danne præcedens for fremtidig forskning. Jeg tror, at enhver med fortærlighed for ytringsfrihed, rationale ræsonnementer og en vilje til at søge at tjøle sine normative tilbøjeligheder, kan se, hvordan det vil bære hen. På den anden side er der jo store muligheder i det her: Jeg har eksempelvis en artikel på trappene, som dokumenterer, at middeldrende kvinder, som er ansat på Grønlands Universitet, er meget klogere, smukkere og dejligere end alle andre mennesker her på jorden – dokumentation følger naturligvis om nogle hundrede år!

Pia Vedel Antkarsen er adjunkt ved Grønlands Universitet

Kronikken mandag: Hvorfor tog vi fejl?